



projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT RECHT EN ONRECHT

Leerlijn Cultureel Erfgoed | Thema Identiteit | Groep 7 en 8 | januari 2018

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Kijk ook even op de [Facebookpagina](#) van Cultuuronderwijs op zijn Haags voor meer informatie en het gebruikersplatform.

Inhoudsopgave

1. Informatie.....	1
2. Introductie.....	4
3. Oriëntatie.....	4
4. Opdracht: Mijn rechten en plichten.....	6
5. Opdracht: Joodse kinderen in WOII.....	9
6. Opdracht: Oorlog en vrede & Recht en straf.....	12

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten. Ook zijn hieronder de algemene benodigdheden en de begrippenlijst opgenomen.



Wat doen de leerlingen in dit project?

Onderwerp van dit Cultureel Erfgoedproject is Identiteit. In het project *IK EN DE WERELD* wordt de leerling zich bewust van de diversiteit van cultureel erfgoed en van de invloed die cultureel erfgoed uitoefent op zijn identiteit. Het project gaat over de plek van de leerling in de wereld, over zijn vrijheid en beperkingen. Hoe dient hij zich te gedragen als burger van een land? Specifieke aandacht is er voor de kinderrechten: hoe zijn en waren deze geregeld? Wat gebeurt er als iemand zich niet aan de afspraken houdt, en hoe ging dat vroeger?

Waarom dit project?

De leerling heeft 'rechten en plichten' en deze zijn bepalend voor zijn identiteit. Het thema speelt in op burgerschap, je betrokken voelen bij de maatschappij waarvan je deel uitmaakt.

Doelen

In dit project worden bij de Introductie, de Oriëntatie en de Opdrachten steeds twee kennisdoelen en twee vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen:

- stelt zich met alle zintuigen open voor cultureel erfgoed binnen een thema/onderwerp dat aansluit bij zijn belevingswereld, in binnen- en buitenschoolse activiteiten;
- is trots op zijn resultaten: zowel oriënterend en onderzoekend als uitvoerend;
- heeft een nieuwsgierige, betrokken en onderzoekende houding;
- kijkt met aandacht naar voorbeelden uit de beeldende kunst, diverse media-uitingen en werk van medeleerlingen;
- luistert met aandacht naar ideeën van medeleerlingen;
- neemt actief deel aan de gesprekken en presentaties gedurende het project;
- kan in binnen- en buitenschoolse activiteiten historie en betekenis met elkaar in verband brengen;
- kan eigen betekenisgeving spiegelen aan anderen en daarbij openstaan voor andere inzichten;
- stelt zich open voor het standpunt en de mening van een ander en brengt daar begrip voor op;
- wil graag samenwerken met klasgenootjes en ziet hier de toegevoegde waarde van.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van het museumbezoek of de komst van de 🎨 kunstenaar in de klas.
- Maak flyers voor de eindpresentatie en verspreid deze in de buurt.
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.
- Zorg dat de redactie van de wijkkrant tijdens de presentatie aanwezig is om een stukje te schrijven.

Algemene benodigdheden

Maak gedurende het hele project gebruik van de volgende ruimtes en materialen:

- klaslokaal of speellokaal
- muziekinstallatie en/of digibord
- digitaal foto- en filmtoestel
- (kleuren)printer
- computer



Begrippenlijst Nederlandse taal

Vaktaal

de Grondwet
de democratie
oorlog en vrede
de oorlogsgeschiedenis
het (Joods) Kindermonument
het tribunaal
de Tweede Wereldoorlog
de rechtstaat
de kinderrechten
de 17^e eeuw
de vredesroute
de Tweede Wereldoorlog-krant
Nationaal Comité 4 en 5 mei
de ontstaansgeschiedenis
de stadswandeling
de Jodenvervolging
de functie
de vorm
de muurkrant
de rechtszaakfolder
het logo

Algemene woorden

de misdaad
de plicht
het recht
de rechter
de inspiratie
de burger
de meningsuiting
vreedzaam
het artikel
dagelijks
persoonlijk
het onderzoek
de sanctie
diverse
de gedaagde
de advocaat
de griffier
de jury
de rollen
bevlogen
de strafmaat
het standpunt
de achtergrond
de afkomst
de positie
op basis van
in relatie tot
de inventarisatie
de verdeling
de column
de pitch
de aandacht
de invloed
internationaal
de instelling
het strafbaar feit
het land van herkomst
de plaats delict
het proces
de stand van zaken
de strafeis

Werkwoorden

herdenken
beledigen
afschaffen
straffen
noteren
beïnvloeden
vervolgen
schokken
vergelijken
beschrijven
verkeren
doormaken
oprichten
ontwerpen
realiseren
voordragen
profileren
presenteren
aanpassen



2. Introductie

Kennisdoelen

De leerling:

- weet wat de grondwet inhoudt;
- ontdekt en verklaart historische ontwikkelingen;
- weet wat een tribunaal is.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- bekijkt heden en verleden vanuit meerdere perspectieven;
- bekijkt en interpreteert historische bronnen.

Benodigheden

- eventueel verkleedkleding voor de rechter en advocaten (pruiken, toga, bef)

Aan de slag in de klas

Het project kan op verschillende manieren worden geïntroduceerd:

- Bezoek de Grondwetbank op de Hofplaats en bespreek artikel 1 uit de grondwet.
- Bekijk de [aflevering over de grondwet](#) van het televisieprogramma *Het Klokhuis*.
- Bekijk de website [De Stad Geschonden](#) met verschillende wandelingen die ingaan op de oorlogsgeschiedenis van Den Haag.
- Bekijk de website van het [Joods Kindermonument](#).
- Bekijk programma's op Schooltv. Gebruik zoektermen als Johan van Oldenbarnevelt, Willem van Oranje, Gebroeders De Witt, Pim Fortuyn, politieke moorden.
- Bekijk via Teleblik één of meerdere afleveringen van [13 in de oorlog](#), een dertiendelige televisieserie over hoe het is om tijdens de Tweede Wereldoorlog op de groeien.
- Organiseer een tribunaal en laat de leerlingen plaatsnemen op de stoel van een rechter. Kijk voor inspiratie op de website van [Verzetsmuseum Zuid-Holland](#)

3. Oriëntatie

Kennisdoelen

De leerling:

- weet dat Den Haag internationale stad van vrede en recht is en benoemt wat dit inhoudt;
- kent verschillende historisch belangrijke gebeurtenissen die van belang zijn voor de stad Den Haag.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- onderzoekt en bespreekt de relevantie van bepaalde (Haagse) historische gebeurtenissen voor een groter gebied (land of wereld);
- kan een mening uiten of stelling nemen als het gaat over begrippen als: vrede, recht, vrijheid, mening, rechten, plichten.

Benodigheden

- boek *Met eigen ogen* van Rob Claassen e.a. (Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag, 1998)



Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste oriëntatie-onderdelen: het filosofisch gesprek en het uitvoeren van de eerste opdracht.

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een filosofisch gesprek. Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

- Met welke rechten heb jij iedere dag te maken? Merk je daar iets van?
- Waren rechten vroeger anders dan nu?
- Hoe zou het zijn als je geen rechten had?
- Hoe zou het zijn als je geen plichten had?
- Wanneer ben je een volwaardig burger?
- Wat is belangrijker: vrijheid van meningsuiting of niemand beledigen?
- Telt elke mening even zwaar?
- Is elke mening even belangrijk?
- Wat als je met jouw mening anderen beledigt?
- Wat draagt meer bij aan een vreedzame maatschappij: rechten of plichten?

Oriëntatieopdracht

Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. Laat de leerlingen onderzoek doen naar Den Haag, internationale stad van vrede en recht. Gebruik hierbij de [officiële website](#).
2. Lees het verhaal 'Een verschrikkelijke dag 1672' (over de moord op de gebroeders De Witt) voor uit het boek *Met eigen ogen* van Rob Claassen e.a. (Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag, 1998). U kunt er ook voor kiezen om de leerlingen het verhaal zelf te laten lezen.
3. Laat de leerlingen [de krant over de Tweede Wereldoorlog](#) van het Haags Historisch Museum bekijken en een aantal artikelen lezen.

Reflectievragen

- Waaraan merk je dat in Den Haag 'vrede en recht' een belangrijk onderwerp is?
- Is 'vrede en recht' een onderwerp waarmee je in het dagelijks leven te maken hebt? Waarom wel of niet?
- Waarom is 'vrede en recht' een belangrijk onderwerp?
- Wat was recht en wat was onrecht in de verhalen die je hebt gelezen of gehoord?



4. Opdracht: Mijn rechten en plichten

In deelopdracht 1 doet de leerling onderzoek naar de Grondwet en de afschaffing van de kinderarbeid in Nederland. Hij verzamelt gegevens over kinderrechten wereldwijd. Aan de hand van onder meer lesmateriaal van ProDemos en het straffenboekje van Museum de Gevangendoor maakt de leerling een muurkrant over straffen en speelt hij uiteindelijk een rechtszaak in twee periodes na.

Kennisdoelen

De leerling:

- kent de verschillen tussen misdaad en straf, vroeger en nu;
- weet wat het belang van een grondwet is, vooral aangaande kinderrecht.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- benoemt de overeenkomsten en verschillen tussen kinderrechten wereldwijd;
- verwerkt zijn bevindingen en ervaringen in een eigen werkstuk.

Benodigdheden

- diverse krantenartikelen over jongeren die gestraft werden
- postervellen
- schrijfgerei
- zachte tekenpotloden, grijs tekenpotlood
- markers
- (behangers)lijm in potjes met lijmkwasten
- scharen
- oude tijdschriften en kranten

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. De leerlingen doen onderzoek naar wat er in de Grondwet staat. Ze kunnen onder meer filmpjes op SchoolTV bekijken. Laat hen in ieder geval antwoord geven op de volgende vragen:
 - Waarom is er een Grondwet nodig?
 - Hoelang bestaat de Grondwet al?
 - Is de Grondwet door de tijd heen veranderd?
 - Kan de Grondwet zomaar worden aangepast?
 - Wat staat er in de Grondwet over kinderen?
 - Wanneer is kinderarbeid in Nederland afgeschaft?
 - Wat gebeurt er als er geen Grondwet is?
 - Wat betekent de Grondwet voor jou persoonlijk?
2. Laat de leerlingen aan de hand van het lesmateriaal van ProDemos onderzoek doen naar de spelregels van de democratie en rechtsstaat (zie het document Informatie voor de leerkracht).
3. Bespreek met de leerlingen wat er gebeurt als je je als kind of jongere niet aan de afspraken houdt. Weten de leerlingen ook wat er vroeger gebeurde? Waarom werd er vroeger zo streng gestraft?



4. Geef de leerlingen het [straffenboekje](#) van Museum de Gevangenpoort. Laat de leerlingen op internet zoeken waarom en hoe jongeren nu gestraft worden.
5. Laat de leerlingen benoemen welke rechten en plichten in hun omgeving gelden: thuis, op de sportclub, op school, bij vriendjes, etc. Benoem de verschillen, overeenkomsten en sancties

Reflectievragen

- Welke invloed heeft de Grondwet op jouw leven?
- Hoe kijk jij tegen de Grondwet aan? Wat verbaast je? Wat was helemaal nieuw voor jou?
- Als je de Grondwet overtreedt, moet je dan gestraft worden? Welke straffen zouden er moeten zijn?
- Wat zijn de verschillen tussen de straffen van vroeger en nu?

Uitvoeren

1. Bespreek samen met de leerlingen de kinderrechten wereldwijd. Welke verschillen en overeenkomsten zijn er tussen diverse landen?
2. Verdeel de leerlingen in groepjes van drie of vier. Elk groepje verzamelt de volgens hen vijf belangrijkste rechten en plichten uit de Grondwet en noteert deze op een postervel. Laat de leerlingen voldoende ruimte bewaren voor beeldmateriaal rondom de belangrijkste rechten en plichten.
3. De groepjes verzamelen beeldmateriaal waarmee ze de gekozen rechten en plichten verduidelijken.
4. Speel met de klas twee rechtszaken: één in 1650 en één nu. Verdeel de verschillende rollen: de gedaagde, de rechter, de advocaat, de griffier, de jury, het bevrogen publiek, etc. Hoe zou de rechter bijvoorbeeld straffen als het 1650 was? En hoe vandaag de dag?
5. Bekijk de schoolregels en pas deze indien gewenst aan. Verzin per regel de strafmaat bij overtreding.

Reflectievragen

- Hoe komt het dat de kinderrechten niet in alle landen hetzelfde zijn?
- Wat viel je het meeste op of waar schrok je van?
- Welke rechten en plichten zijn voor veel leerlingen belangrijk?
- Kun je als rechter besluiten nemen waar iedereen tevreden over is? Waarom denk je dat?
- Waren de strenge straffen voor mensen in de zeventiende eeuw gewoon? Hoe komt het dat mensen hier nu op een andere manier tegenaan kijken?
- Wat is de relatie tussen belonen en straffen?
- Ben je het eens met de straffen zoals ze op school gelden? Waarom wel of niet?

Presenteren

De resultaten uit het onderzoek kunnen op verschillende manieren gepresenteerd worden:

- Verzamel alle opgezochte informatie over kinderrechten in de wereld. Geef met verschillende kleuren of teksten op een wereldkaart aan in welke landen de rechten voor kinderen het best geregeld zijn.
- Stel, je kunt de president of koning van een land naar keuze een whatsappje sturen. Wat zou je schrijven?



- Stel, je krijgt een minuut zendtijd op radio of tv over de rechten en plichten van kinderen. Hoe zou je die minuut invullen?
- Presenteer de nieuwe schoolregels en straffen aan de schoolleiding.

Reflectievragen

- Vind jij de hedendaagse straffen passend? Waarom wel of niet?
- Wat valt je op aan de rechten en plichten in de verschillende werelddelen?
- Hoe reageerde de schoolleiding op jullie voorstel?

Evalueren

Bespreek met uw leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Wat heb je geleerd dat je nog niet wist?
- Was het moeilijk om te luisteren naar mensen met een andere mening?
- Hoe vond je het om je eigen standpunt te vertellen en te 'verdedigen'?
- Welke rol in de rechtszaak past het beste bij jou?
- Wat wil je nog leren over jouw rechten en plichten?
- Is er uit deze deelopdracht gekomen wat je vooraf bedacht had? Waarom wel of niet?



5. Opdracht: Joodse kinderen in WOII

In deelopdracht 2 onderzoekt de leerling, aan de hand van diverse websites en het maken van twee wandelingen, het leven van de Joodse kinderen in de Tweede Wereldoorlog. Hij maakt een overzicht van het leven van Joodse kinderen in vergelijking met zijn eigen leven en kiest een plek in Den Haag uit waar hij een monument zou willen neerzetten om de oorlog te herdenken.

Kennisdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• weet waar een aantal historische plekken in Den Haag te vinden zijn die een relatie hebben met Joodse kinderen in WO II;• begrijpt wat functie en vorm betekent in relatie tot een monument of gebouw.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• onderzoekt en bespreekt de relevantie van bepaalde (Haagse) historische gebeurtenissen voor een groter gebied (land of wereld);• verwerkt zijn bevindingen en ervaringen in een eigen werkstuk (presentatie, kunstwerk, lied, verhaal, gedicht, tentoonstelling enzovoort), alleen of in een groepje.

Benodigdheden

- schrijf- en tekenpapier
- schrijfgerei
- zachte tekenpotloden, grijs tekenpotlood
- (behangers)lijm in potjes met lijmkwasten
- scharen
- foto van iedere leerling
- plattegronden van Den Haag
- oude tijdschriften en kranten

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Maak een keuze uit onderstaande opdrachten. Leg hierbij de nadruk op de positie van kinderen en jongeren die vervolgd werden.

- Bekijk en bespreek de Joodse wandeling van de website [De Stad Geschonden](#). Leg de route eventueel af (zie het document Informatie voor de leerkracht).
- Bekijk en bespreek het [Joods Kindermonument](#) of de website hierover.
- Bekijk via Teleblik één of meerdere afleveringen van [13 in de oorlog](#), een dertiendelige televisieserie over hoe het is om tijdens de Tweede Wereldoorlog op de groeien.
- Laat de leerlingen [de krant over de Tweede Wereldoorlog](#) van het Haags Historisch Museum bekijken en een aantal artikelen lezen.
- Bekijk en bespreek de [Vredesroute](#) door Den Haag en leg eventueel een deel van de route af.
- Bekijk en bespreek de website van het [Nationaal Comité 4 en 5 mei](#).



Reflectievragen

- Hoe vind jij het dat je kunt worden vervolgd voor wie of wat je bent?
- Gebeurt het vervolgen van mensen op basis van hun afkomst nog steeds?
- Waardoor ben je het meest geschokt?
- Als je de geschiedenis kon veranderen, wat zou je dan willen veranderen?
- Waarom wordt de Tweede Wereldoorlog nog steeds herdacht? Waarom is het van belang om dit soort gebeurtenissen te herdenken?
- Wat zou je zelf willen herdenken? Waarom?

Uitvoeren

Maak een keuze uit onderstaande opdrachten:

- **Het dagelijks leven in WOII**
De leerlingen maken een overzicht van het dagelijks leven van Joodse kinderen in de Tweede Wereldoorlog en vergelijken dat met hun eigen leven. Wat konden de Joodse kinderen doen en wat niet? Denk aan school, religie, sport, boodschappen, kleding, vermaak, etc.
- **Joodse plekken**
De leerlingen doen onderzoek naar plekken in Den Haag die een relatie hebben met Joodse kinderen in WOII. Ze beschrijven wat er op die plekken is gebeurd en wat er nog aan deze gebeurtenissen herinnert.
- **Oorlogsmonumenten**
De leerlingen doen in tweetallen onderzoek naar oorlogsmonumenten in Den Haag. Verdeel de monumenten over de duo's en laat hen letten op:
 - de ontstaansgeschiedenis;
 - de reden van oprichting;
 - de relatie met de omgeving;
 - de staat waarin het monument nu verkeert.Maak met behulp de plattegrond van Den Haag een overzicht van de monumenten.
- **Herdenken (vervolgopdracht Oorlogsmonumenten)**
Bekijk de inventarisatie van de oorlogsmonumenten. Is er een monument waaraan je iets zou willen veranderen? Waarom en hoe? Bespreek ook voor welke gebeurtenis nog geen monument is. Laat de leerlingen een monument ontwerpen en een geschikte plek in de stad uitzoeken.

Reflectievragen

- Ben je ergens door verrast?
- Voel jij je vrij in Den Haag om te zijn wie je bent? Waarom?
- Heb je een beter beeld gekregen van wat de Joodse kinderen hebben doorgemaakt?
- Hoe komt het dat er zoveel WOII-monumenten zijn? Wat vind je daarvan?
- Wat valt je op aan de verdeling van de monumenten over de stad?
- Waarvoor zou er nog een monument opgericht moeten worden? Waarom juist hiervoor?



Presenteren

Maak een keuze uit onderstaande presentatievormen:

- Maak virtueel of in het echt een stadswandeling langs de monumenten. Laat de duo's een korte toelichting verzorgen bij het door hen onderzochte monument.
- Leerlingen schrijven voor de krant *De Oud-Hagenaar* een column of een ingezonden brief over vrijheid. Laat de leerlingen hun stukken aan elkaar voordragen.
- Leerlingen verzorgen een pitch waarin ze duidelijk maken waarom het door hen bedachte monument gerealiseerd moet worden.

Reflectievragen

- Hoe vind jij het dat er nog steeds aandacht is voor de gebeurtenissen tijdens WOII?
- Wat vind jij van herdenken? Herdenk jij zelf weleens? Wat en waarom?
- Hoe is het om over de oorlog te schrijven voor oudere mensen (doelgroep van *De Oud-Hagenaar*) in plaats van leeftijdsgenoten?
- Hoe verliep de pitch of presentatie?

Evaluëren

Bespreek met uw leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Kon je voldoende informatie vinden tijdens je onderzoek?
- Vond je het makkelijk om de resultaten van je onderzoek in een werkstuk te verwerken?
- Hoe vond je het om over je onderzoek te vertellen aan de klas?
- Heeft iets je verrast of verbaasd?
- Wat heb je geleerd?
- Wat vond je het makkelijkst om te doen? En wat het moeilijkst?
- Wat had je van tevoren bedacht dat je nu ook uitgevoerd hebt?
- Welk onderdeel (onderzoek, uitvoering, presentatie) ging goed? Waarom?
- Wat heb je geleerd bij deze opdracht dat je van tevoren nog niet wist?
- Weet je of er op dit moment in de wereld ook mensen worden vervolgd zoals dat in WOII gebeurde?
- Wat leert de geschiedenis van de Jodenvervolging jou?



6. Opdracht: Oorlog en vrede & Recht en straf

Ten slotte onderzoekt de leerling in deelopdracht 3, aan de hand van gebouwen en beelden, waarom Den Haag internationale stad van vrede en recht heet. Hij maakt een muurkrant en voorziet deze van informatie over gerelateerde instanties, beroepen en bijbehorende symbolen.

Kennisdoelen

De leerling:

- weet een aantal monumenten en gebouwen in Den Haag te vinden die te maken hebben met vrede en recht en kan deze aangeven op een plattegrond;
- begrijpt wat functie en vorm betekent in relatie tot een monument of gebouw.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- onderzoekt en bespreekt de relevantie van bepaalde Haagse monumenten en gebouwen in verhouding tot internationaal recht;
- reflecteert op zijn eigen werk en dat van medeleerlingen.

Benodigdheden

- postervellen
- markers
- schrijfgerei
- tekenpotloden, grijs tekenpotlood
- (behangers)lijm in potjes met lijmkwasten
- scharen
- schrijfpapier
- oude tijdschriften en kranten

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren, presenteren en evalueren.

Onderzoek

Den Haag profileert zich als internationale stad van vrede en recht. De leerlingen onderzoeken hoe dat zo gekomen is. Laat hen daarbij onderstaande stappen doorlopen:

1. De leerlingen gaan op zoek naar gebouwen of monumenten in Den Haag die te maken hebben met oorlog en vrede. Besteed aandacht aan onderstaande vragen:
 - Wat is de functie van het gebouw of monument?
 - Wanneer is het gebouwd of opgericht?
 - Waar staat het? Laat hen bij deze vraag een kaart gebruiken waarop ze de exacte plaats van de gebouwen of beelden aangeven.
 - Wat is de relatie tussen de vorm en de functie van het gebouw of monument?
 - Wat maakt het gebouw of monument internationaal?
 - Wat is de invloed van de instellingen en gebouwen op de stad?
2. De leerlingen gaan op zoek naar verschillend beeldmateriaal over Den Haag als internationale stad van vrede en recht.



Reflectievragen

- Wat voor effect heeft de aanwezigheid van deze gebouwen op de stad Den Haag?
- Wat valt je op aan de hoeveelheid instellingen en de plek waar deze zich bevinden?
- Hoe ziet het gebouw er volgens jou van binnen uit als je denkt aan de functie die het heeft?

Uitvoeren

Maak een keuze uit onderstaande opdrachten:

- **Muurkrant**
De leerlingen maken in groepjes een muurkrant waarop de bevindingen uit het onderzoek zichtbaar worden.
- **Folder**
De leerlingen maken in groepjes een folder voor nieuwe medewerkers van de instellingen, waarin de bevindingen uit het onderzoek zichtbaar worden.
- **Rechtszaak**
De leerlingen zoeken een rechtszaak op die op dit moment wordt behandeld in één van de internationale instellingen. Ze schrijven hier een artikel over dat geschikt is voor *AD/Haagsche Courant*. Laat hen aandacht besteden aan:
 - de aanleiding;
 - de hoofdrolspelers;
 - de strafbare feiten;
 - het land van herkomst;
 - het plaats delict;
 - de stand van zaken binnen het proces;
 - de strafeis.

Reflectievragen

- Heeft iets je verbaasd of verrast? Hoe kwam dat?
- Welk effect oefent de hoeveelheid internationale instellingen op het gebied van vrede en recht uit op de stad Den Haag?
- Den Haag, internationale stad van vrede en recht heeft een speciaal logo. Waar zie je vrede en recht terug in het logo? Als je het zou willen aanpassen, wat zou je dan willen aanpassen?

Presenteren

De resultaten uit de voorgaande opdrachten kunnen op verschillende manieren worden gepresenteerd:

- De leerlingen presenteren de inhoud van de muurkrant of folder aan de klas. Ze lichten hun bevindingen toe.
- De leerlingen onderzoeken op welke manier het artikel kan worden verspreid. Met de geschreven artikelen stellen ze een krant samen.



Reflectievragen

- Welk groepje vond je goed presenteren? Waarom?
- Welke instelling vond je interessant? Waarom?
- Waar zou je nog wel meer over willen weten? Waarom?
- Kijk je nu anders tegen de stad Den Haag aan? Zo ja, hoe dan?
- Vertel in één minuut waarom Den Haag internationale stad van vrede en recht is.

Evalueren

Bespreek met uw leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Hoe verliep de samenwerking?
- Zou je de volgende keer iets anders kiezen?
- Wat vond je van de opdrachten? Waarom?
- Hoe verliep het zoeken naar informatie over de instellingen?
- Welk onderdeel (onderzoek, uitvoering, presentatie) ging goed? Waarom?
- Is het gelukt wat je vooraf wilde en had bedacht?
- Wat heb je geleerd bij deze opdracht dat je van tevoren nog niet wist?

